

DOI: <https://doi.org/10.15407/np.59.203>

УДК 883/091/«19»

Наталія Лощинська,

кандидат філологічних наук, доцент, старший науковий співробітник,
ORCID 0000-0001-6535-5863,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Просп. Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна

e-mail: Loschynska@gmail.com

**ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧА СЛАВІСТИКА
НА СТОРІНКАХ ЖУРНАЛУ «ЧЕРВОНИЙ ШЛЯХ»**

У статті показано внесок журналу «Червоний шлях» в українську славістичну науку 20–30-х рр. ХХ ст. Видання активно відгукувалось як на нові, так і загальновідомі класичні твори російських, білоруських, чеських, польських, болгарських, словацьких письменників, не уникало гострих питань свого часу. Редколегія журналу надавала сторінки діячам різних ідейно-естетичних, стильових, ідеологічних напрямів, охоче публікувала дискусійні матеріали, хоч не завжди уникала ортодоксальної однозначності в оцінках. Автором досліджено кількісні показники славістичних літературознавчих досліджень за різними класифікаційними критеріями: національною приналежністю, масштабністю матеріалу, літературознавчими напрямками, періодом публікації. Здійснено загальний огляд літературно-критичних статей, що дає змогу оцінити їх актуальність і професійний рівень. Визначено закономірності вивчення літературознавства через літературно-художнє періодичне видання.

Ключові слова: журнал, стаття, славістика, персоналія, огляд, літературознавство.

Редакційна політика підбору статей славістичного спрямування неухильно базувалася на постулаті пролетарського інтернаціоналізму. Обмежень за національною ознакою не спостерігалось, однак за класовим принципом перевага надавалася представникам селянства і пролетаріату. Часто цей вибір не збігався з якістю публікованого матеріалу. Виняток було зроблено для беззаперечних

авторитетних імен – Л. Толстого, І. Тургенєва, О. Пушкіна, яким прощалося дворянське походження ще і як представникам минулої епохи. Щодо кількісних показників, то найбільше досліджень про літературу «старшого брата» – російську:

- російська – 18;
- білоруська – 4;
- польська – 2;
- словацька – 1;
- чеська – 2;
- болгарська – 1.

Загалом персоналії переважають огляди літератури, очевидно в силу більшої складності останніх:

- персоналії – 16;
- огляди – 9.

Три статті не потрапляють під дану класифікацію, оскільки в них розглядається кілька постатей за принципом порівняльної характеристики:

- Айзеншток І. «Тургенєв і Шевченко»;
- Ненадкевич Є. «Три великі поети слов'янства: Міцкевич, Пушкін, Шевченка перед пам'ятником Петра І»;
- Ненадкевич Є. «Паралелю Толстой – Достоевський як метода їх вивчення».

Літературна критика значно переважає історію літератури, а статей з теорії літератури фактично немає. Лише одна має деякі елементи теорії – Немеровська О. «Толстой в російській пресі 1928 року».

- Критика – 19;
- історія літератури – 9.

Дві з персоналій мають мемуарний характер. Сюди належать спогади про Маяковського (Епштейн Ш. «Зутрічі з Володимиром Маяковським») та про Єсеніна (Буревій К. «Незахищена людська дитина»).

Літературознавча славістика постає на сторінках журналу «Червоний шлях» явищем досить складним та неоднорідним. Глибокі філологічні концепції тут межують з поверховими галасливими маніфестами; учнівство протиставляється професіоналізму й досвідченості;

засіб ярликонавішування безпардонно витісняє усталені літературознавчі критерії оцінки творів. Рух критичної думки представлено такими різними іменами, як І. Айзеншток і Г. Гельфандбейн, Є. Ненадкевич і В. Кузьмич.

Літературознавчий відділ «Червоного шляху» мав досить хаотичний вигляд. «Де тут, справді, система? Де постійне докладне вивчення поточних літературних питань? Де загальні огляди літератури? Чому все це виглядає до краю випадковим, безсистемним, спорадичним?» – так зливою риторичних питань характеризує його Ф. Якубовський [1, с. 51]. Його думка збігається з думкою авторитетного літературознавця О. Дорошкевича, який писав з цього приводу таке: «Критичний відділ поруч з красним письменством дуже випадковий, до того ж устаткований не так критичним, як історико-літературним матеріалом. Оцінки тут – випадкові, добір рецензій – хаотичний» [2, с. 2].

Диференціація статей поглиблюється ще з однієї причини: існування двох періодів у функціонуванні «Червоного шляху», які в даному випадку розділені межею між традиційним літературознавством і новочасним, схильним до вульгарного соціологізму.

Загальний огляд літературно-критичних матеріалів дає змогу оцінити актуальність їх проблематики: журнал відгукувався на найгостріші питання, оперативно вміщаючи важливу найсвіжішу інформацію. Він надавав свої сторінки діячам різних ідейно-естетичних, стильових напрямів, охоче публікував дискусійні матеріали, хоч не завжди уникав ортодоксальної однозначності в постановці акцентів.

Чільне місце в ньому посідають статті О. Білецького: «Про прозу взагалі і нашу прозу 1925 року» (1926, № 3), «Літературні течії в Європі в першій чверті 20 віку» (1925, № 9), «Сучасне красне письменство Заходу» (1923, № 9). Перша з них, за оцінкою авторів «Історії української літератури ХХ ст.», була «справжнім набутком українського літературознавства ХХ ст. Те, що Єфремов лише намітив у оцінці ранніх творів В. Підмогильного, Г. Косинки, М. Хвильового набуло в статті Білецького незалежного аналітичного розвитку і осмислення, залишилось на багато десятиліть недосяжним для фахівців за точністю філологічних спостережень» [3, с. 764].

У галузі славістики можна відзначити високий фаховий рівень статей Є. Ненадкевича «Паралеля Толстой-Достоевський, як метода їх вивчення» (1929, № 3), «Три великі поети слов'янства: Міцкевич, Пушкін, Шевченко перед пам'ятником Петра І» (1929, № 5/6). Автор уважно простежує ключові особливості творчості Толстого та Достоевського і протиставляє їх на різних рівнях:

- а) фізичному (міцне здоров'я Т. – тілесна кваліть Д.);
- б) психологічному (егоцентризм Т. – альтруїзм Д.);
- в) матеріальної забезпеченості (багатство Т. – бідність Д.);
- г) стилістичних особливостей (художник нижчої психо-фізичної діяльності Т. – художник вищої, не всім доступної надскладної психологічної реальності Д.);
- д) ставлення до культури (Т. органічно не сприймає і принципово не цікавиться всім неросійським, для нього характерні байдужість і незнання багатств культур інших народів – Д. схиляється перед європейською культурою, є її глибоким поціновувачем і знавцем);
- е) суспільно-класовому (Т. – дворянин, Д. – інтелігент).

Висновок автора такий: кардинальні відмінності між двома митцями не заважають кожному з них залишатись неповторним талантом у своїй царині. Літературознавець не боїться братися до аналізу всесвітньовідомих письменників, хоч і усвідомлює небезпеку повторення уже відкритих істин. Це підтверджує і стаття про Міцкевича, Пушкіна, Шевченка – трьох слов'янських світочів, виразників польського, російського та українського народів («Три великі поети слов'янства перед пам'ятником Петра І» (1929, № 5/6). При всій їх відмінності, неповторності творчого почерку він знаходить точку перетину їх інтересів – ставлення до діяльності російського царя Петра І. Для всіх трьох його пам'ятник є втіленням російської імперіалістичної ідеї. Споглядання цього символу дає потужний імпульс для усвідомлення найглибших проблем життя трьох народів: проблеми свободи і рабства. «Але самі будучи згустками творчих сил і свідомості націй – великі поети у своїх висловленнях підносяться над індивідуальний масштаб думки, – їх призначення характеризують світогляд і становище націй під п'ятою тиранства» [4, с. 116]. Автор будує статтю на розгляді трьох поем:

«Дзяди» А. Міцкевича, «Мідний вершник» О. Пушкіна, «Сон» Т. Шевченка.

Міцкевич зображує свою уявну зустріч з Пушкіним перед пам'ятником самодержця. Один – «пілігрим з Заходу, жертва царської насили, другий – співець руського народу, славний піснями на цілій Півночі» [4, с. 117]. Петро I зображений на контрасті з пам'ятником Марка Аврелія, у якого «лагідне, шляхетне чоло, на якому думка про щастя держави». «Петро чужий своїй землі і народу, кохається лише у своїй гвалтівній волі, але міць його безгрунтовна і західний вітер огріє ті краї, розтопить водоспад тиранства» [4, с. 118]. На цілком негативну оцінку царату Міцкевичем, Пушкін відповідає зазначенням організаторської ролі царя-реформатора: Петербург на болоті – не примха самовладця, а виправдана історією потреба». Хоча в соціальній лінії Пушкін виступає проти тиранства.

У Шевченковому «Сні» образ пам'ятника цілком суб'єктивний. Він втрачає роль могутнього символу держави, а спускається до рівня конкретної історичної особи, звичайного діяча, відомого своїми кривдами Україні. На відміну від Пушкіна, і Шевченко, і Міцкевич підходять до постаті Петра під кутом національної трагедії.

Детальний огляд публікацій про Л. Толстого доволі професійно зроблений в статті О. Немеровської «Толстой в російській пресі 1928 року» (1929, № 1). Характер безсистемності, відсутності певного обличчя має весь різноманітний та багатий потік ювілейної літератури до 100-річчя від дня народження Л. Толстого. Автор робить спробу її систематизації, поділяючи на такі групи:

- а) біографічні матеріали;
- б) недруковані матеріали;
- в) наукові розвідки;
- г) художньо-біографічні твори;
- д) літературна критика.

Стаття охоплює велику кількість матеріалу, відзначається скрупульозністю, чіткістю, ретельним відбором творів.

Ще одну відому постать слов'янського письменства розглядає В. Гнатюк у статті «Попередник Шевченкових «Гайдамаків» (1928, № 3). Северин Гошинський – польський громадський діяч і поет,

представник «української школи» в польській літературі. Відомий як автор патріотичних віршованих творів та поеми «Канівський замок». Остання присвячена опису Коліївщини – повстання українських селян проти польської шляхти в 1768 році. Причину повстання Гошчинський бачить в ненависті українців до панів-гнобителів. Автор героїзує своїх персонажів, незважаючи на своє польське коріння. Він захоплюється їх мужністю, силою почуттів, патріотизмом. Сюжет поеми побудовано на класичному любовному трикутнику: козак Небаба, українська дівчина Орличка, польський шляхтич-управитель. Постаць козака задумана як центральна, але виявляється до героя він не дотягує. Це всього лиш ображений коханець, що мстить зрадливій коханій і шляхтичу. Ідейне спрямування твору не співмірне за своїм масштабом з «Гайдамаками». Значно примітивніше і сентиментальніше описана любовна лінія. Герої – типово романтичні, люди високого напруження пристрастей. Їх натурам властивий демонічний настрій. На жаль, В. Гнатюк не бачить докорінних відмінностей творів, часто неправомірно їх отожднює.

Перше місце за кількістю персоналій (3) займає М. Горький. Постаць Горького була визначальною в російській літературі I пол. XX ст. Ярлик пролетарського письменника міцно закріпився за ним на багато років. Однак, втиснути його в такі вузькі класові рамки було не просто. Хоча більшість критиків завчено повторювали тезу Леніна: «Горький – безумовно видатний представник пролетарського мистецтва». У статті Є. Перліна «М. Горький – пролетарський письменник» (1931, № 5) майже повністю відсутній будь-який аналіз художніх текстів. Зате маса штампів, голослівних присудів і крикливих класових лозунгів: «До Горького пролетарська громадськість ставиться як до найулюбленішого письменника. Думка мільйонів трудящих щодо Горького визначилася повністю і недвозначно: він є пролетарський письменник» [5, с. 78]. «Пролетаріат знайшов у Горькому того письменника, який спромігся у мистецьких творах з усією силою визначити історичну долю кляси, збудити широкі маси людності, дати віру у краще майбутнє, загартувати до боротьби» [5, с. 79]. Автор хвалить митця за відсутність любовної інтриги, захопливого сюжету, як елементів, що приваблюють читача з низькими ідеологічними вимогами.

В унісон з Перлінім мислить В. Кузьмич. Його стаття «Максим Горький» (1932, № 11/12) демонструє ультракласовий підхід до літературних явищ, дуже спрощений щодо таких гігантів, як Достоевський, Толстой, Горький. Його оцінки виглядають смішними і по-дитячому недолугими: «Горький виступив революційним письменником – представником пролетаризованого селянства й ремісництва. Капіталізм в особі своїх представників (Мережковський, Андрєєв) відчував свій занепад, свою близьку смерть» [6, с. 99]. Деякі вислови лише підтверджують повне нерозуміння таланту, нівеляцію його і зведення до рівня пересічного обивателя: «Індивідуалізм, як риса психології буржуазної кляси, розвіт надзвичайно. Лев Толстой зобразив селянина Каратаєва смиренним і покірним, бо це було вигідно панівним класам. Горький перший відчув, що російський трудівник – не Іванушка-дурачок, який ловить жар-птиць для панів» [6, с. 100]. Кузьмич вважає, що вся література повинна підпорядковуватися боротьбі зі старим суспільством, фактично, бути її інструментом.

Як зазначалося, найбільше уваги в «Червоному шляху» приділено російській з-поміж решти слов'янських літератур. На другому місці перебувала білоруська література, оскільки Білорусь була однією з союзних республік. Стаття М. Горецького «Білоруська література» (1928, № 5/6) має оглядовий характер і охоплює надзвичайно великий період – з XI до XX ст. Це цілком неприйнятно для розгляду на кількох журнальних сторінках. Слід віддати належне докладній і хронологічно обґрунтованій періодизації білоруської літератури, яка, хоч і не є винаходом Горецького, проте допомагає читачу зрозуміти особливості формування білоруського красного письменства.

1. Стара білоруська література:

- полоцький період;
- литовсько-білоруський період;
- польський період.

2. Нова білоруська література.

3. Найновіша білоруська література:

- національно-революційний період;
- пролетарський період.

В основі старої літератури лежать переклади релігійних текстів і

оригінальні світські твори (сатиричні вірші, інтермедії). Велике місце відводиться опису діяльності Франциска Скорини – першого білоруського друкаря.

Нова білоруська література починає розвиватися після приєднання Білорусі до Росії. У цей час стає популярним збирання старожитностей, зокрема фольклору. Велику роль у цій роботі відіграли І. Носович, П. Шейн, Є. Романов, В. Добровольський, Н. Никифоровський. Батьком білоруського відродження автор називає Франциска Богушевича.

Найновіша література є революційно-селянська, що ідеалізує працю на землі і замкнена у сфері хліборобських інтересів. Основні мотиви: життя і побут селян, сільських лікарів, учителів, молоді; лірика в'язниці і заслання. Окремих літературних шкіл і напрямів не було. Поширення набули твори агітаційного характеру. Цей період мав назву «нашенивського» (від газети «Наша нива», що була дуже популярна серед селян). Найвідоміші його представники – Янка Купала, Якуб Колас, Максим Богданович. З 1917 року розпочинається пролетарський період. Перехід від нашенивських мотивів настає з відкриттям Цішкою Гартним газети «Дзянніца», де друкувалися твори виразно пролетарського ідеологічного спрямування. У 20-ті роки в Білорусі створено свій «Молодняк» (за зразком українського), де провідні позиції займають В. Дубовко (лірика), К. Чорний (проза), Крапива (сатира). З'явилося багато початківців: Пуща, Глебка, Лужанин, Кляшторний, Жилка, Дудар.

Славу старших і кращих письменників Білорусі критика поділяє між Янкою Купалою і Якубом Коласом. Це дві найяскравіші літературні індивідуальності, що створили найбільш вартісне в дожовтневій літературі. Саме про це йдеться в публікації М. Клімковича «Янка Купала» (1935, № 5). Автор намагається довести провідну роль Купали в білоруському письменстві, однак не розглядає жодного з його творів. Він зловживає класовими категоріями, подекуди збивається на вульгаризми: «Коли білоруські контрреволюційні нацдеми були викриті партією, їх огидна морда, що прагне крові і срібла, була показана всьому народові». «Зростання білоруської літератури – це наслідок тріумфу ленінсько-сталінської національної політики,

внаслідок чого КП(б)Б на чолі з тов. Гікало неухильно провадить боротьбу за розквіт Білорусі» [7, с. 152]. Стаття, що судячи з назви мала на меті зобразити постать народного митця, зводиться до прославлення діяльності комуністичних ватажків Білорусі. Вона була типовою для 30-х років, тобто другого періоду діяльності журналу. Не можна сказати, що такі публікації становили баласт видання. Вони є атрибутом свого часу і становлять інтерес швидше як історичне явище, ніж літературне.

Лише одна публікація дає загальний опис літератури Болгарії (Бакалов Г. «Революційна література Булгарії» (1931, № 3). У ній подано короткий огляд творів тогочасних авторів Добре Чентулова, Георгія Раковського, Любена Каравелова. Перше місце відводиться Христо Ботеву: «З височини своїх інтернаціональних ідей Христо Ботев бачив далеко за вузький світогляд своїх товаришів. Тому його вірші перейнято великими ідеями, що сягали за межі національної обмеженості. Як ідеолог, Ботев подає руку сучасному і править за живий зв'язок найславніших традицій з сучасною революцією пролетаріату. Серед поетів він єдиний, хто переступив із минулого до сучасного, щоб жити в майбутньому» [8, с. 179].

Бакалов описує особливості революційного руху в Болгарії, поступове оформлення пролетаріату в окремий клас, класову розпорошеність і на цьому тлі досліджує творчість окремих письменників. Родоначальником новітньої поезії вважає Д. Полянова, а також Гео Мілева, Христо Смирненського. Досягнення в прозі дещо відстають. Серед белетристів названо Людмила Стоянова, Антона Страшимирова, Ангела Карамейчева, С. Хилянова, Марка, Марчевського. Підсумковими можна вважати слова: «Поезія і взагалі література Булгарії не повинна бути безстрашим відображенням минулого, відбиттям його в дзеркалі, рабською фотографією, а такою репродукцією, в якій із-за фактів визирає процес зв'язку і розвитку – їх діалектику» [8, с. 192].

Насичена фактажем, змістовна стаття А. Вознесенського «Сучасний білоруський театр» (1929, № 2) аналізує обставини, які вплинули на його виникнення. Кожен театр, який виник під час революції, може бути тільки революційним. Перш за все, він повинен відображати нові тенденції, погляди, систему цінностей, настрої суспільства.

Це передусім позначається на відборі репертуару. Білоруський театр на державному рівні почав існувати в 1921 році. Відтоді, можна про нього говорити як про установу самостійну і незалежну від польського, російського, єврейського театрів. На думку А. Вознесенського, спочатку театр повинен бути революційним, а вже потім – національним. Третя умова – економічна незалежність. Четверта – кадрове забезпечення. У Білорусі мало професійних акторів, більшість є аматорами. П'ята вимога – цікавий репертуар.

Автор порівнює професійний і народний білоруський театри. Останній обслуговує провінцію – білоруське село. Стоїть на традиціях давнього побутового народного театру. Глядач його простий, невибагливий, обмежений. Обидва види театрів є повноправними складовими сучасного театрального мистецтва Білорусі і вносять свій неповторний антураж до його образу.

По одній статті присвячено чеській і словацькій літературам. В. Клементис («Словацька література» (1930, № 1) розпочинає огляд літератури з політично-економічного становища словаків у Чехословаччині та Угорщині. Більшість з них – це бідні селянські прошарки. Тільки з 70-х рр. ХХ ст. почала розвиватися у Словаччині промисловість. Як такої, міської культури до ХХ ст. не існувало. Історія словацької літератури тісно пов'язана з селом. Літературна мова тут формувалася, починаючи з 1844 року, а доти використовували чеську мову. Цей рік примітний виходом у світ альманаху «Нітра», що рідною мовою видавали Людовель Штур, Йосиф Мирослав Гурбан, Міхал Милослав Годжа. Наступне письменницьке покоління презентоване іменами Светозара Ваянського, Павла Осага-Гвездослава, Мартина Кукучіна. З 70-х років починається активний процес угоризації словаків. Словацький науковий інститут «Матиця» і три гімназії було закрито. Відродження словацької культури розпочалось на початку ХХ ст. Новаторські спроби в літературі показали письменники групи «Дав»: Лацо Новоместський, Даніель Окалі, Петро Єлемницький, Міло Урбан. «Жоден письменник сучасності не зачепив і не обробив тему села періоду війни так, як Урбан» [9, с. 120]. Публікація насичена іменами, назвами творів, цитатами з багатьох із них. Вона демонструє глибоке розуміння досліджуваної проблеми і вміння донести її до читача.

«Огляд чеської літератури» (1928, № 8) Ф. Вайскопфа виділяється з-поміж інших подібних публікацій своєрідністю викладу матеріалу. Він базується на протиставленні двох ворожих літературних таборів – проурядового і протиурядового. Автор пропагує революційний, новітній напрям, який поки не дуже підтримується. Дуже шкодить розумінню статті мова автора – неоковирна, оригінально-претензійна, подекуди штучно архаїзована. Вайскопф зловживає застарілими поняттями, вражає «кучерявим» стилем мови і претендує на новаторство завдяки таким оригінальностям: «Товщ і м'ясо – надії і ілюзії – починають відпадати і на денне світло показується гола кість найосновнішого розчарування пролетаріату» [10, с. 113]; «донині матеріалом письменника було велике каміння, Ванчура працював методом тяжкою, ніж повітря. Малий твір написано граційно, зі звіриною повагою американських жартівливих танцюристів» [10, с. 114]. Чітко відчувається непрофесійність у літературознавчій галузі, засобах аналізу, стильова еkleктика. Приклад аналізу поетичної мови: «Мова Ванчури переповнена апокаліптичним жаром патетичних пророків». Інколи Вайскопф втрачає логічну лінію та почуття міри і замість критичного аналізу смішить читача вигадливими образами: «М. Галяс, талановитий дебютант, попадає в похмурий смуток, що стирчить над землею, як періскоп» [10, с. 115]. Стильова і змістова сумбурність дуже шкодять статті, заплутують читача і зводять нанівець спроби автора розкрити особливості чеського письменства.

Здобутки літературознавчого відділу журналу стали підґрунтям поступу наступних культурних підйомів 60-х та 90-х рр. У перший період своєї діяльності (1923–1929) славістика становить поліфонічне, різнобарвне явище. Тенденції художнього процесу двох повоєнних десятиліть не просто дзеркально відбилися на сторінках «Червоного шляху», а й набули тут свого розвитку та вдосконалення. У зв'язку з наступом режиму в 30-ті рр. часопис змінює обличчя. Тепер на його сторінках вимальовується похмура картина ідеологічного засилля, схематизму, кон'юнктурності. Вивчення літературознавства через літературно-художній журнал має свої закономірності:

1. Тенденційність.
2. Актуалізація.
3. Фрагментарність.
4. Систематичність.

Завдяки зусиллям редакторського колективу «Червоний шлях» презентував тою чи іншою мірою всі слов'янські літератури у вигляді перекладів та літературно-критичних відгуків. Багато матеріалів було даниною вимогам революційної епохи, а деякі залишаються цікавими та важливими і для сучасних славістів. Журнал, як орган суспільної думки, зайняв важливу позицію в пропаганді слов'янських літератур. Він залишив вагомий слід у громадсько-політичному житті, у розвитку суспільствознавчих, філософських, літературознавчих ідей в Україні. Але визначальною його рисою є літературно-мистецьке спрямування.

Список використаних джерел

1. *Якубовський Ф.* «Червоний шлях» та «Життя й революція» / Ф. Якубовський // Критика. – 1928. – № 1. – С. 50–73.
2. *Дорошенко І. І.* Українська журналістика і критика у II пол. XIX ст. – Львів, 1965. – 56 с.
3. Історія української літератури XX століття. Книга перша. – Київ : Либідь, 1993. – 782 с.
4. *Ненадкевич С.* Три великі поети слов'янства: Міцкевич, Пушкін, Шевченко перед пам'ятником Петра I / С. Ненадкевич // Червоний шлях. – 1929. – № 5/6. – С. 115–125.
5. *Перлін Є. М.* Горький – пролетарський письменник / Є. Перлін // Червоний шлях. – 1931. – № 5. – С. 78–83.
6. *Кузьмич В.* Максим Горький / В. Кузьмич // Червоний шлях. – 1932. – № 11/12. – С. 97–112.
7. *Клімкович М.* Янка Купала: до 30-х роковин літературної діяльності / М. Клімкович // Червоний шлях. – 1935. – № 5. – С. 151–153.
8. *Бакалов Г.* Революційна література Бугарії // Червоний шлях. – 1931. – № 3. – С. 179–193.
9. *Клементис В.* Словацька література / В. Клементис // Червоний шлях. – 1930. – № 1. – С. 112–121.
10. *Вайскопф Ф.* Огляд чеської літератури / Ф. Вайскопф // Червоний шлях. – 1928. – № 8. – С. 111–116.

References

1. Yakubovskiy, F. (1928). "Chervonyi shliakh" ta "Zhyttia y revoliutsiia". ["Chervonyi shliakh" and "Zhyttia and revoliutsiia"]. *Krytyka*, 1, 50-73. Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].
2. Doroshenko, I. I. (1965). Ukrainska zhurnalistyka i krytyka u II pol. XIX st. [Ukrainian journalism and criticism are in II of пол. XIX of century]. Lviv, Ukraine. [In Ukrainian].
3. Istoriiia ukrainskoi literatury XX stolittia. Knyha persha. [History of Ukrainian literature of XX of century. A book is first]. 1993, Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].
4. Nenadkevych, Ye. (1929). Try velyki poety sloviaanstva: Mitskevych, Pushkin, Shevchenko pered pamiatnykom Petra I [Three large poets of slavdom : Mitskevych, Pushkin, Shevchenko before the monument of Petro I]. *Chervonyi shliakh*, 5/6, 115-125. Kharkiv, Ukraine. [In Ukrainian].
5. Perlin, Ye. (1931). M. Horkyi - proletarskyi pysmennyk [M. Gorki is a proletarian writer]. *Chervonyi shliakh*, 5, 78-83. Kharkiv, Ukraine. [In Ukrainian].
6. Kuzmych, V. (1932). Maksym Horkyi [Maksym Horkyi] *Chervonyi shliakh*, 11/12, 97-112. Kharkiv, Ukraine. [In Ukrainian].
7. Klimkovych, M. (1935). Yanka Kupala: do 30-kh rokovyn literaturnoi diialnosti. [Yanka Kupala: to the 30th anniversaries of literary activity]. *Chervonyi shliakh*, 5, 151-153. Kharkiv, Ukraine. [In Ukrainian].
8. Bakalov, H. (1931). Revoliutsiina literatura Bulharii [Revolutionary literature of Bulgaria]. *Chervonyi shliakh*, 3, 179-193. Kharkiv, Ukraine. [In Ukrainian].
9. Klementys, V. (1930). Slovatska literatura [Slovakia literature]. *Chervonyi shliakh*, 1, 112-121. Kharkiv, Ukraine. [In Ukrainian].
10. Vaiskopf F. (1928). Ohliad cheskoj literatury [Review of Czech literature]. *Chervonyi shliakh*, 8, 111-116. Kharkiv, Ukraine. [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 23.12.2019 р.

Nataliia Loshchinska,

Candidate in Philology, Junior Researcher, ORCID 0000-0001-6535-5863,

Department of Information and Communication Technologies

of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

3, Holosiivskyi ave., Kyiv 03039, Ukraine

e-mail: Loschynska@gmail.com

Literary Slavic Studies on the Pages of «Chervony Shlyakh» Journal

The paper defines the contribution of the journal «Chervony shlyakh» to the Ukrainian Slavic studies in the 20–30's of the XXth century. The journal was originally intended to be an echo of Moscow's «Krasnaya Nov», but «Chervony shlyakh» thanks to its editors' and authors' efforts, has become a worthy representative of the Ukrainian national revival. Historical past and present of the Ukrainian people, peculiarities of political life, artistic novelties, translations, scientific discoveries, chronicle, bibliography – these are the issues that affirmed «Chervony shlyakh» as an active factor in the social, political, and artistic life of Ukraine. This study helps to determine the place and role of «Chervony shlyakh» in the social, political, cultural and artistic life of Ukraine in the 20–30's of the twentieth century; makes it possible to objectively determine the merits and budgets of each of the editors. The publication actively responded to both new and well-known classic works of Russian, Belarusian, Czech, Polish, Bulgarian, and Slovak writers, and did not escape the acute issues of the time. The journal editorial board given the floor to the authors who represented various ideological, aesthetic, stylistic, ideological directions, and readily published discussion materials, although not always avoided orthodox approach to evaluation.

The paper methodology is based on the application of historical, comparative, descriptive research methods. The author investigated the quantitative indexes according to different classification criteria: authors' nationalities, scale of material, literary trends, time of publications. A general overview of literary and critical articles is conducted, and it made possible to assess its relevance and professional level. The regularities of conducting literary studies through literary and artistic periodicals are determined.

Keywords: journal, article, slavic studies, personality, review, literature studies.